

Grib Skov er med sine 5500 ha en af Danmarks største skove.

Skoven er den sidste rest af det vældige vildnis, der i oldtiden dækkede hele Nordsjælland.

Navnet dukker op for første gang i Kong Valdemars Jordebog i 1231 - Gripscogh.

Mest sandsynligt rummer navnet den gamle betegnelse grib, der f. eks. i gribsjord angiver et areal, som ikke er hegnet ind og derfor ikke ejes af nogen bestemt. Man kan altså forestille sig en art fællesskov eller gribeskov, som enhver kunne udnytte efter behov.

I middelalderen bragtes Gribskov ind i et fast ejerforhold fordelt mellem Esrum Kloster og Kongen. Efter Reformationen overgik hele skoven til Kronen. På grund af hoffets store jagtinteresser, blev skoven lagt ud til store vildtbane til jagtformål.

Sidst i 1600- tallet lod Christian V udhugge et system af jagtveje, der blev flittigt brugt under de såkaldte parforcejagter. (par force betyder med vold og magt). I denne jagtform brugtes ikke skydevåben. Et stort kobbelt af hunde jagede et enkelt stykke vildt, halvt til døde. Til sidst trådte jægeren til og gav det nådestødet med Hirschfængerens en bredbladet kniv.

Langs Esrum Sø lå i alt seks vange, som er betegnelsen for indhegnede græsningsområder for heste. Disse blev brugt af **Det kongelige Frederiksborg Stutteri** til sommergræsning. Hestene var sorteret i stammer eller stod, og hvert stod græssede i sin egen vang. Vangene var indhegnet af et stengærde. Til at passe på hestene ansætte man vangemændene, der boede i små huse langs Esrum Sø. Husene er i dag "afløst" af de fire skovløberhuse, der ligger ud til Søvejen.

Frederiksborghestens historie

Frederiksborghesten er verdens ældste stambogsførte husdyrrace, og er i sig selv et stykke lyslevende dansk kulturhistorie med rod i det kongelige Frederiksborgske stutteri, som i flere hundrede år kastede glans over hesteavl i Danmark.

Den kongelige stutteridrift på Frederiksborg går tilbage til Frederik II (1534-1588). Efter erhvervelsen af Hillerødsholm, det senere Frederiksborg, begyndte man at samle det bedste hestemateriale fra forskellige kongelige stutterier her.

Også Christian IV (1577-1648) var, som sin far, stærkt interesseret i hesteavl, og han udvidede stutteriet betydeligt med indkøb, formodentlig fortrinsvis af spanske heste, en type der dengang

var på mode over hele Europa. Christian IV kan betegnes som den egentlige skaber af det senere så berømte Frederiksborgske stutteri, ikke mindst fordi indretningen af en egentlig stutteriadministration var hans værk.

Formålet med stutteriavl var at få lette rideheste til den høje rideskole og sværere køreheste til hoffet. Avlen foregik ved løsdrift i indhegnede skovvange. Hestene var inddelt i stod. Et stod bestod af omkring 18 hopper (flere eller færre alt efter græsningsmulighederne i vangene). Hvert forår blev en udvalgt hingst sluppet ind til stodhopperne. Avlen blev i begyndelsen drevet som blandingsavl uden bestemte principper med stadige indkøb af fremmede hingste.

Efter enevældens indførelse i 1660 blev der - efter forbillede fra det franske hof - stillet større krav om luksus og pragtudfoldelse ved de kongelige ceremonier. De kongelige stalde fik repræsentative opgaver som aldrig før. Nu skulle hestene i et forspand være ganske ens, både i lød, aftegning og størrelse. For at imødekomme disse krav deltes stoddene efter farve, hvorefter der blev drevet ren avl indenfor de forskelligt farvede stod. Der var f.eks. røde, sorte, skimlede og sidst, men ikke mindst de fornemste af dem alle, hvide stod, der leverede hvide heste til kongens karosse, og som igennem tiderne var stutteriets stolthed.

Denne avl lykkedes så godt, at Frederiksborgstutteriet i de følgende næsten 100 år oplevede en glansperiode, hvor hestene herfra blev anerkendte og berømte over hele Europa for deres ædle blod og deres skønne elegante former. De blev i stor udstrækning benyttet til forædling i mange europæiske stutterier, og fik navnet "danske heste". Disse hestes udseende får man det bedste indtryk af ved rytterstatuen på Amalienborg slotsplads. Den franske billedhugger Saly har 1753-71 modelleret kongens hest efter de bedste partier på forskellige Frederiksborghingste fra stutteriet på Frederiksborg. Det er således en idealhest, men den viser, hvilken type hest man søgte at opnå gennem avlen.

Frederiksborghesten blev brugt både som kørehest og ridehest. Racen blev så populær, at man eksporterede for mange heste til udlandet og i midten af 1800 tallet var bestanden for lille til avlens fortsatte succes. Stutteriet blev nedlagt omkring 1871, og avlen med frederiksborgheste fortsatte herefter på privat basis ude hos bønderne.

Teksten er lånt fra www.frederiksborg.dk

Som er en side der handler om Frederiksborg hestene.

Hingst af Frederiksborgrace.

Hesten løb i 1683 strækningen København-Hillerød på 42 minutter, men faldt død om efter præstationen. Den blev udstoppet i en springstilling (capriolestilling) og sat på Kunstammeret. Den udstoppe hest har en del år været udstillet på Esrum kloster museum.

